

Α' ΤΑΞΗ ΓΕΝ.ΛΥΚΕΙΟΥ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Περίληψη

Ο συγγραφέας στο κείμενό του κάνει λόγο για την αγωγή του ατόμου στα πλαίσια του κοινωνικού συνόλου. Αρχικά, υποστηρίζει ότι κάθε άνθρωπος εκ φύσεως και για όλη τη ζωή του επιδιώκει την αφομοίωση της εθνικής πολιτισμικής ταυτότητας στο σύνολό της. Άλλωστε, κάθε άτομο με τη συμπεριφορά και το χαρακτήρα του ασκεί αγωγή στις κοινωνικές ομάδες με τις οποίες έρχεται σε επαφή. Όμως, συντελείται μια επικοινωνία αμφίδρομη και κάθε άτομο αλληλεπιδρά με το κοινωνικό περιβάλλον. Έτσι, η κοινωνία με τη δομή της, τις λειτουργίες της, τις εμπειρίες και τα μηνύματα μέσω των διαφόρων φορέων προσφέρει αγωγή σε κάθε άτομο είτε συνειδητά είτε ασυνείδητα. Ο συγγραφέας επισημαίνει ότι η κοινωνική αγωγή ενίοτε προκαλεί αρνητικά αποτελέσματα λόγω των μη ωφέλιμων προτύπων, μηνυμάτων και επιδράσεων που, έχοντας το κάλυμμα της καλλιτεχνικής έκφρασης, προβάλλονται από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τους φορείς πολιτισμού.

B.1. Στο κείμενο διατυπώνεται η άποψη ότι η κοινωνία αποτελεί για τον άνθρωπο ένα σημαντικό σχολείο. Εξαιτίας της πολυμορφίας του κοινωνικού συνόλου και των ποικίλων ερεθισμάτων και μηνυμάτων που προσφέρονται σε όλους, η κοινωνία ακολουθεί τη μορφωτική αλληλεπίδραση του σχολείου μέσα στο οποίο ο μαθητής παίρνει και δίνει αγωγή και γνώση υλοποιώντας την αμφίδρομη επικοινωνία. Ασφαλώς, η κοινωνία μέσω των ομάδων και των φορέων εκπαιδεύει – όχι πάντα συστηματικά – όλους τους ανθρώπους άσχετα από ηλικιακές, φυλετικές και ταξικές διακρίσεις. Η κοινωνία αποτελεί δηλαδή ένα χώρο όπου είναι εφικτή η δια βίου αγωγή που απαλύνει τις μορφωτικές ανισότητες και μεταλαμβάνει στα μέλη της τα στοιχεία της πολιτισμικής ταυτότητας.

B.2. α) Πολυσημία λέξεων.

Αγωγή:

- i) Αν θέλουμε να επιτύχουμε τη μείωση των τροχαίων ατυχημάτων στη χώρα μας χρειάζεται να εντάξουμε το μάθημα της κυκλοφοριακής αγωγής στο εκπαιδευτικό μας σύστημα.
- ii) Για να μπορέσει να αποζημιωθεί για τη βλάβη που προξένησαν στο αυτοκίνητό του οι ληστές, αναγκάστηκε να κάνει αγωγή.

Σχέδιο:

- i) Πολλά αγγεία που βρέθηκαν κατά την ανασκαφή ήταν διακοσμημένα με γεωμετρικά σχέδια και αυτό βοήθησε τους ειδικούς να τα χρονολογήσουν.
- ii) Στα άμεσα σχέδια της ευρωπαϊκής κοινότητας είναι η εύρεση λύσεων για σημαντικά προβλήματα, όπως η οικονομική κρίση και τα τρομοκρατικά χτυπήματα.

β.) Δηλωτική και συνυποδηλωτική λειτουργία της γλώσσας.**Σχολείο:**

- i) Η κοινότητα αποφάσισε να διαμορφώσει τον προαύλιο χώρο του σχολείου σε γήπεδο ποδοσφαίρου ώστε να διεξάγονται εκεί οι ετήσιοι αγώνες. : αναφορική λειτουργία
- ii) Κάθε επαγγελματικός χώρος αποτελεί σπουδαίο σχολείο αφού σου μαθαίνει όσα είναι αδύνατον να διδάξουν οι δάσκαλοι και τα βιβλία.: ποιητική λειτουργία

Γλώσσα:

- i) Πολλοί νέοι άνθρωποι μαθαίνουν ξένες γλώσσες καθώς είναι ένα αναγκαίο εφόδιο για την εύρεση εργασίας στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρώπη. : αναφορική λειτουργία
- ii) Οι κακές γλώσσες σχολίασαν αρνητικά την απομάκρυνση του διευθυντή από τη θέση του. ποιητική λειτουργία

B.3. Παράγωγες λέξεις:

- i) διάφορα: φορείο, φαρέτρα
- ii) αντιλήψεις: λαβίδα, λήπτης
- iii) παράδοσης: δώρο, δοτική
- iv) επιδράσεις: δραστήσιος, δράμα

B.4.1^η παράγραφος:

Η κοινωνική αγωγή ως έμφυτη ανθρώπινη τάση.

4^η παράγραφος:

Τα φαινόμενα αρνητικής αγωγής στην κοινωνία.

Γ. Παραγωγή λόγου:Πρόλογος:

- Πρότυπο είναι ένα πρόσωπο, μια αξία, ένα έργο ή τρόπος ζωής που μπορεί να χρησιμεύει ως παράδειγμα προς μίμηση.
- Τα πρότυπα προβάλλονται με τους μηχανισμούς που διαθέτει μια κοινωνία: Εκπαίδευση, Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, Τέχνη, θεσμούς.
- Ειδικότερα, οι νέοι αντλούν τα πρότυπά τους από: τον καλλιτεχνικό, τον

αθλητικό χώρο, το χώρο της πολιτικής, της επιστήμης, το οικογενειακό τους περιβάλλον και το σχολείο.

Κύριο θέμα:

α' ζητούμενο: **Αιτίες που οδηγούν τους νέους στην υιοθέτηση προτύπων.**

Τα πρότυπα έχουν ιδιαίτερη απήχηση στους νέους, οι οποίοι συχνά μιμούνται την εμφάνιση, τον τρόπο σκέψης και έκφρασης, τη συμπεριφορά και γενικότερα την προσωπικότητα όσων για εκείνους αποτελούν πρότυπο.

Συχνά, μάλιστα, επιδιώκουν να ταυτιστούν με αυτά:

- Από επιθυμία να ενταχθούν στην κοινωνία και να καταξιωθούν σε όλους τους τομείς. Η έμφυτη ανάγκη των νέων για κοινωνικοποίηση τους οδηγεί να ακολουθήσουν πιστά τις προβαλλόμενες αξίες που θα τους οδηγήσουν στην ομαλή ένταξη στο κοινωνικό σύνολο. Ο φόβος της απόρριψης και της περιθωριοποίησης τους υποχρεώνει να αναζητήσουν πρότυπα αποδεκτά από το κοινωνικό περιβάλλον τους.
- Εξαιτίας του εντυπωσιακού και καταγιστικού τρόπου με τον οποίο προβάλλονται τα πρότυπα από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, οι νέοι εκδηλώνουν την επιθυμία να ταυτιστούν με κάποιο ή κάποια από αυτά. Οι νέοι, άλλωστε, είναι ευεπηρεάστοι και εντυπωσιάζονται από καθετί καινούργιο, οπότε και σπεύδουν να υιοθετήσουν ό,τι παρουσιάζεται ως καινοτόμο και μοντέρνο καταρρίπτοντας οτιδήποτε παρωχημένο.
- Από ανάγκη να πιστέψουν σε κάτι και να στηριχτούν σε αυτό. Οι νέοι καθώς βρίσκονται σε ένα στάδιο της ψυχοσωματικής εξέλιξης του όπου συμβαίνουν σε σύντομο χρονικό διάστημα πολλές και ποικίλες αλλαγές νιώθουν ότι χρειάζονται αρωγούς και «συμμάχους» σε αυτό το δρόμο που θα τους οδηγήσει στην ωρίμαση.
- Από ανωριμότητα, ανασφάλεια και έλλειψη αυτοπεποίθησης και αυτογνωσίας αναζητούν συμπεριφορές, αξίες και ιδέες κοινά αποδεκτές.
- Η εφηβεία χαρακτηρίζεται από την απομυθοποίηση των γονέων ως πρότυπο της παιδικής ηλικίας που οδηγεί στην αμφισβήτησή του και στην αντικατάστασή του από ένα άλλο πρότυπο που προέρχεται από διαφορετικό συνήθως χώρο.

β' ζητούμενο: **Επιπτώσεις ειδώλων που προβάλλονται από τα Μ.Μ.Ε. στην προσωπικότητα και τις αντιλήψεις των νέων.**

Όσο οξύμωρο κι αν φαίνεται, πολλά από τα «πρότυπα» που προβάλλονται στην κοινωνία μας είναι αρνητικά, επειδή, αν τα αξιολογήσουμε με αυστηρά λογικά, ηθικά και αισθητικά κριτήρια, δεν είναι καθόλου αξιοζήλευτα. Συγγενές με το πρότυπο είναι επομένως το είδωλο, το πρόσωπο το οποίο με τη γοητεία που ασκεί γίνεται αντικείμενο θαυμασμού και λατρείας, ένα πρόσωπο δηλαδή κατά βάση εντυπωσιακό.

Τα είδωλα, λοιπόν, ασκούν αρνητική επίδραση στους νέους καθώς:

- Προβάλλουν την επιθετικότητα, τη βία και τη διαφθορά. Είναι

άνθρωποι που κατέχουν υλικά αγαθά τα οποία δεν απέκτησαν απαραίτητα με τίμιο τρόπο αλλά χρησιμοποιώντας αθέμιτα μέσα. Τέτοιου είδους είδωλα πλαισιώνονται συχνά και από μια «λαμπερή» εικόνα. Έτσι, καλλιεργούν την ανηθικότητα και την απανθρωπιά, τον ανταγωνισμό και την εχθρότητα ανάμεσα στους ανθρώπους.

- Προβάλλουν με δελεαστικό τρόπο το χρήμα και την ύλη, επιδιώκουν με κάθε τρόπο τον υλικό ευδαιμονισμό και ταυτόχρονα αναιρούν τη σπουδαιότητα των αρετών και των αξιών. Κατευθύνουν δηλαδή τους νέους να αποθεώσουν το «φαίνεσθαι» και να παραγκωνίσουν το «είναι» οδηγώντας τους σε μονόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους.
- Αναιρούν τον προσωπικό τρόπο σκέψης και έκφρασης, αφού αιχμαλωτίζουν τους νέους σε συγκεκριμένες αντιλήψεις και τρόπους ζωής που υπόσχονται την επιτυχία και την ευτυχία χωρίς να είναι οι νέοι σε θέση να αντιμετωπίσουν κριτικά τη συμπεριφορά του ειδώλου. Έτσι, επιτείνουν την παθητικοποίηση, τον κομφορμισμό και την πνευματική αδράνεια των νέων απέναντι σε όλους τους τομείς του επιστητού.
- Οδηγούν τον νέο σε ρήξη με το οικογενειακό και το κοινωνικό περιβάλλον και τελικά σε περιθωριοποίηση. Ειδικά όταν το είδωλο που μιμούνται οι νέοι προβάλλει μια στάση αμφισβήτησης και άρνησης προς οτιδήποτε και οποιονδήποτε προκαλείται η απόρριψη του «κατεστημένου» και η ένταξη του νέου σε περιθωριακές ομάδες με κοινή στάση ζωής.
- Αποπροσανατολίζουν το νέο από τις πραγματικές του ανάγκες και τα προβλήματα του και τον οδηγούν σε αναζήτηση «τεχνητών παραδείσων». Αντί να συμβάλουν στην ουσιαστική επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο νέος τον οδηγούν σε φυγή από αυτά.

Επίλογος:

- Παρόλο που στη σύγχρονη εποχή κάνουν την εμφάνισή τους πρόσωπα που πρέπει οι νέοι να αποφεύγουν να μιμούνται, τα λεγόμενα είδωλα, αυτό δεν αναιρεί την αναγκαιότητα των αξιολογών και εποικοδομητικών προτύπων.
- Τα Μ.Μ.Ε. είναι υποχρεωμένα να κατανοήσουν την επίδραση που ασκούν στους νέους και με αίσθημα ευθύνης απέναντι στη νέα γενιά οφείλουν να απορρίψουν την προβολή των ειδώλων.
- Άλλωστε, η οικογένεια είναι υποχρεωμένη να θωρακίσει το νέο με κρίση και άποψη προσφέροντάς του εκείνη την αγωγή που θα τον βοηθήσει στην υιοθέτηση ορθών προτύπων συμπεριφοράς και σκέψης.

(Η ανάπτυξη του θέματος είναι ενδεικτική. Ο μαθητής δεν είναι απαραίτητο να περιλάβει όλα αυτά τα στοιχεία στην απάντησή του. Εξάλλου, δεν αποκλείονται οι διαφορετικές προσεγγίσεις στο θέμα.)